

Pedagogisch beleid BSO

Amfiera de Otter

Voor wie: medewerkers & ouders

Waar: website van Amfiera
op pagina van de BSO de Otter

Inngsdatum: 1 februari 2022

Verie: 2.2

Aanpassing:

Per februari 2022 werken wij met nieuw beheersysteem Konnect

Inhoudsopgave

1 Afkortingen.....	4
2 Inleiding.....	5
3 Werkwijze.....	5
3.1 Manier van werken.....	5
3.2 Pedagogische methode.....	5
3.3 Kindbeeld.....	6
3.4 De identiteit.....	6
3.5 Drie pedagogen.....	7
4 Gezond leefpatroon.....	7
4.1 Spelen en bewegen.....	7
4.2 Sportmiddag.....	7
4.3 Verantwoorde voeding.....	7
5 Basisdoelen.....	8
5.1 Pedagogische basisdoelen.....	8
5.2 Veiligheid & geborgenheid.....	8
5.3 Ontwikkelen persoonlijke en sociale competenties.....	9
5.4 De overdracht van waarden en normen.....	9
6 De locatie.....	10
6.1 Vestiging.....	10
6.2 De toegang.....	10
6.3 Doelgroep.....	10
6.4 Buitenschoolse opvang.....	10
6.5 Dagplanning op de buitenschoolse opvang.....	11
6.6 Basisgroep.....	12
6.7 De wettelijke bepaling over de beroepskracht-kind-ratio.....	12
6.8 Beroepskracht-kindratio (BKR).....	12
6.9 Afnemen van extra (incidentele) dagen.....	12
6.10 Achterwachtregeling.....	12
6.11 BRK.....	12
7 Wennen.....	12
7.1 Nieuw op de BSO.....	12
7.2 Het intakegesprek.....	13
7.3 De wenperiode.....	13
7.4 Als je kind moeite heeft met wennen.....	13
8 Halen en brengen.....	13
8.1 Uit de klas halen.....	13
8.2 Studiedagen vakanties van school.....	13
9 Kindvolgsysteem.....	14
9.1 Gebruik kindvolgsysteem.....	14
9.2 Mentor.....	14

10 Democratie, gemeenschapszin en verantwoordelijkheid.....	14
11 Acclimatiseren.....	15
11.1 Overgang naar de BSO.....	15
11.2 Talenten kennen & ontwikkelen.....	15
12 Integrale kinderopvang	15
12.1 Werken in de kinderopvang	15
12.2 Samenwerking.....	15
13 De ontwikkeling van het kind	16
13.1 Het kind.....	16
13.2 Ontwikkelingsgebieden.....	16
13.3 Motorische ontwikkeling.....	16
13.4 Sociale ontwikkeling.....	16
13.5 Morele ontwikkeling	16
13.6 Taal- en communicatieve ontwikkeling	17
13.7 Ontwikkeling.....	17
13.8 Cognitieve ontwikkeling	17
13.9 Expressie en ontwikkeling	17
13.10 Virtuele wereld.....	17
13.11 Seksuele ontwikkeling.....	18
14 Interactie van de pedagogische medewerker	18
14.1 Pm'ers op de groep.....	18
14.2 Emotionele ondersteuning bieden	18
14.3 Respect voor de autonomie	18
14.4 Leiding geven en structuur bieden	18
14.5 Informatie en uitleg geven.....	18
14.6 Interacties tussen kinderen onderling begeleiden.....	19
14.7 Ontwikkeling stimuleren	19
15 Inrichting.....	19
15.1 Inrichting van de opvang.....	19
15.2 Activiteiten.....	19
16 Kwaliteitsbewaking	20
16.1 ZAT	20
16.2 Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld/Kindermishandeling	20
16.3 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	21
16.4 Kinderen met zorg.....	21
16.5 Pedagogisch coach/beleidsmedewerker	21
16.6 De Inspectie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	22
16.7 Risico inventarisatie veiligheid en gezondheid	22
16.8 De brandveiligheid	22
16.9 Protocollen	22
16.10 Voeding en beweging Voedingsbeleid.....	22
16.11 Protocollen	22
16.12 Toediening geneesmiddelen	22

17	<i>Gezondheid en hygiëne</i>	23
17.1	De hygiëne op locatie	23
17.2	Hoofdluis.....	23
18	<i>Omgaan met pestgedrag</i>	23
18.1	Pesten	23
18.2	Het pestprotocol	23
18.3	Omgaan met pestgedrag	23
18.4	Plan van aanpak voor het pestgedrag	24
18.5	Begeleiding	24
18.6	Algemene gedragsregels	24
19	<i>Oudercommissie</i>	25
20	<i>Evaluatie en klachtenprocedure</i>	25
20.1	<i>Klanttevredenheidsonderzoek</i>	25
20.2	Klachtenprocedure	25
21	<i>Vertrouwenspersoon</i>	25
22	<i>Personeel</i>	25
22.1	Vaste pedagogisch medewerkers.....	25
22.2	Opleidingseisen	25
24	<i>Beroepskrachten in opleiding</i>	26
24.1	PMIO & Stagiaires.....	26
24.2	Verwachtingen	26
25	<i>Nawoord</i>	26

1 Afkortingen

Afkorting	Uitleg
<i>BSO</i>	<i>Buitenschoolse opvang</i>
<i>NSO</i>	<i>Naschoolse Opvang</i>
<i>VSO</i>	<i>Voorschoolse Opvang</i>
<i>IKK</i>	<i>Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang</i>
<i>WKO</i>	<i>Wet kinderopvang</i>
<i>Meldcode</i>	<i>Meldcode huishoudelijk geweld kindermishandeling</i>
<i>PM'er</i>	<i>Pedagogisch medewerker</i>
<i>ZAT</i>	<i>Zorg adviesteam</i>
<i>GGD</i>	<i>Gemeenschappelijke gezondheidsdienst</i>
<i>BBL</i>	<i>Beroeps Begeleidende Leerweg (vorm van stage)</i>
<i>BOL</i>	<i>Beroeps Opleidende Leerweg (vorm van stage)</i>

2 Inleiding

Amfiera locatie BSO de Otter biedt opvang voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar. Hierin omschrijven we alle zaken die vanuit wet- en regelgeving vastgelegd behoren te worden en de praktische uitvoering daarvan op de locatie. Wij willen opvang voor het dorp Nieuweroord en aangrenzende dorpen toegankelijk maken voor elk gezin. Dit doen wij door middel van voorschoolse, naschoolse, vakantie en flexibele opvang te bieden tegen betaalbare tarieven. Wij bieden verantwoord vervoer. Onze locatie is gehuisvest in de gezellige dorpsschool CBS de Hoeksteen. Kinderen kunnen voor en na hun schooldag gebruik maken van onze opvang. Omdat er veel kinderen vanuit het dorp of omliggende dorp hier op school, is het voor hun een vertrouwde omgeving, en kunnen ze daarom rustig genieten van spelmomenten of creatief bezig gaan met knutselen. Tevens kan er gespeeld worden op een groot schoolplein met speeltoestellen en een voetbalveld met gras. De buitenruime is voor de kinderen overzichtelijk, veilig en vertrouwd. Met de diverse speeltoestellen kunnen kinderen van alle leeftijdsgroepen zich vermaken. Tevens probeert Amfiera maandelijks een sportmiddag aan te bieden, om kinderen op een sportieve manier in aanraking te laten komen met diverse sporten.

Amfiera kiest altijd voor betrouwbaarheid en veiligheid op basis van pedagogische kwaliteitseisen. Wij streven ernaar dat ieder kind voor en na schooltijd bij de BSO lekker zichzelf kan zijn. Het is belangrijk dat alle kinderen het vertrouwen en plezier hebben om na schooltijd naar de BSO te gaan. Onze kleinschalige BSO heerst een fijne en gemoedelijke sfeer. Wij willen als professionals een kwalitatieve zorgverlening bieden, omdat wij als geen ander beseffen dat voor ouders 'de kinderen' hun dierbaarste bezit zijn. Dit pedagogisch beleid verwoordt onze uitgangspunten omtrent de werkwijze bij onze opvang. Het geeft onze pm'ers een houvast bij het dagelijkse werk met kinderen. Tevens geeft het richting aan het pedagogisch handelen en zorgt het voor een gelijkgestemde aanpak. Ook biedt het ouders, kinderen en andere belangstellenden inzicht hoe wij in grote lijnen bij de buitenschoolse opvang vorm geven.

3 Werkwijze

3.1 Manier van werken

Wij geven kinderen de ruimte om zelf te kunnen ontdekken. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en gaan graag op onderzoek uit. Zo verkennen ze hun omgeving, de aard van dingen, hun eigen mogelijkheden en onmogelijkheden. Ze vinden uitdagingen, proberen oplossingen uit en doen allerlei ervaringen op die hen helpen hun kennis, veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en creativiteit te ontwikkelen. Daarbij herhalen ze graag, het is hun manier om te oefenen wat ze net ontdekt of geleerd hebben, totdat ze iets onder de knie hebben. Daar zijn ze dan heel trots op en wij zijn heel trots op hen. We geven de kinderen ruimte om te experimenteren, ze mogen leren door te ervaren, zo wordt elke dag een bijzondere dag. -Wij geloven in de kracht van ieder kind- Kinderen zijn creatief, hebben uiteenlopende talenten en allemaal een andere inbreng in de groep. Het herkennen en erkennen van deze diversiteit maakt dat kinderen zich thuis voelen, betrokken zijn en zich ontwikkelen. Dat geldt voor jonge maar ook voor oudere kinderen. De kinderopvang moet gastvrij, veilig, flexibel en betrouwbaar zijn. En daar zorgen wij natuurlijk voor. We werken volgens heldere afspraken en streven naar kinderopvang van de hoogste kwaliteit. Maar het is ook een plek waar kinderen zich vrij kunnen voelen en groeien. Waar ze kunnen ontspannen, samen eten, nieuwe vrienden maken en hun talenten ontdekken.

3.2 Pedagogische methode

In de jaren 60 en 70 waren de drie R's, ook wel rust, reinheid en regelmaat genoemd de basisregels voor de opvoeding. 'Wie is er toen niet mee opgevoed'. Nu we het nieuwe millennium in zijn gegaan, zijn opvoedingsmethoden achterhaald en in de huidige tijd wordt minder vanuit traditie en meer vanuit eigen ideeën opgevoed. We zoeken onze eigen manier, willen het goed doen en vooral anders dan onze ouders. Elke ouder, elk kind en elk gezin is anders en heeft zijn eigen gewoontes en regels. Maar soms is het nodig om even de basisregels weer eens door te nemen. Een andere weg in te slaan kan soms verfrissend zijn, waarbij we kijken of zaken anders kunnen wat misschien meer zou kunnen opleveren.

Pedagogiek in de kinderopvang is de opvoedkunde van de ontwikkeling van kind tot aan een volwassene. Het is de wetenschap over opvoeding en de ontwikkelingsfases. Het resultaat daarvan is theorieën over hoe kinderen zijn en hoe zij de ontwikkeling tot volwassene maken en wat de rol daarin is voor de opvoeders. Door regels met je kind af te spreken, is voor je kind duidelijk wat je van hem of haar verwacht. Hiermee wordt het voor je kind makkelijker om daar na te handelen en zal je minder vaak grenzen hoeven stellen. Amfiera heeft haar pedagogisch beleid laten inspireren door Reggio Emilia methode van Loris Malaguzzi, waarbij het handelen is gebaseerd op de opvatting dat kinderen zich uit zichzelf ontwikkelen, mits ze zich in een goede omgeving bevinden met materialen die ‘uitnodigen tot handelen’. De theorie van Loris Malaguzzi, is voor ons de inspiratie bron bij ons in de kinderopvang, waarin kinderen vanuit hun zelf veel kracht hebben. De focus ligt niet bij wat een kind niet kan, maar wat een kind wél kan. Want kinderen kunnen ontzettend veel.

3.3 Kindbeeld

Het concept van Reggio Emilia, is de *inspiratie* voor ons gehanteerde kindbeeld. Kinderen kennen al bij de geboorte veel mogelijkheden. Kinderen zijn sterk, avontuurlijk, creatief en willen graag ontdekken. Als een sociaal wezen is een kind vanaf zijn geboorte bezig met het communiceren naar andere volwassenen en kinderen. Kinderen gaan graag op onderzoek uit, om de wereld te ontdekken en te leren. In ons kindbeeld worden met name de rechten en niet de plichten van kinderen benadrukt. Wij zien kinderen als een sterk individu en daarom kijken wij vanuit het kind. Kinderen begrijpen, voelen en kunnen veel meer dan wij eigenlijk verwachten. Kinderen zitten vol *ideeën* en willen zoveel mogelijk leren. Kinderen *creëren* eigen ideeën, gedachten en gevoelens. Ieder kind is daarom uniek en ontdekt de wereld vanuit de kracht *van zichzelf*. Wij kunnen kinderen beter leren kennen, door goed naar hen te luisteren en te kijken. We kunnen alleen maar spreken over een bepaald kind in een bepaalde situatie in die context, achtergrond, gezin, historie en cultuur. De kennis over kinderen wordt in de omgang met hen gezamenlijk opgebouwd. Het waarnemingsvermogen van kinderen werkt vaak beter dan dat van volwassenen. Daarnaast concentreren kinderen zich gewoon op hele andere dingen dan wij. Kinderen schakelen de wereld om hen heen niet uit, zoals volwassenen dat wel doen, dat geeft hun een scherper oog voor details die minder voor de hand liggen. Kinderen zijn van zichzelf krachtig en ontzettend creatief, zij hebben van nature een grote drang om zichzelf te ontwikkelen en de wereld te ontdekken. Als volwassenen hoeven wij niet alles te vullen met onze kennis, maar zouden wij de kinderen meer moeten laten ontdekken. Kinderen zijn uit zichzelf zeer sociaal en hebben veel vertrouwen in de wereld om hen heen, dit maakt het voor hen vanzelfsprekend om de omgeving waar te nemen en te communiceren met anderen om hen heen. Ook ontwikkelen kinderen zich door de wereld te bekijken, te volgen en na te doen. Onze medewerkers tonen oprechte interesse in de kinderen. Wij nodigen kinderen uit om een eigen mening te uiten en te verwoorden, naar elkaar en ook naar de pedagogisch medewerker. Die mening nemen we serieus en er bestaan voor ons geen domme vragen. Als medewerker ben je een rolmodel voor de kinderen. We begeleiden kinderen ook in het luisteren naar elkaar, het respecteren van en het vragen naar elkaars mening. Zo leren we samen om meningen te onderbouwen en hebben wij oog voor het kind afzonderlijk, dat zich ontwikkelt in het eigen tempo en het eigen karakter. We hebben oog voor de verschillen tussen jongens en meisjes, zonder dat we in stereotypen vervallen. De kinderen bevinden zich in verschillende omstandigheden, zoals in leeftijd, cultuur, achtergrond en persoonlijkheid. Dit maakt ieder kind héél uniek, echter maken alle kinderen van nature dezelfde fases door van de eigen ontwikkeling. Doordat de pm's waarnemen in welke fase van ontwikkeling het kind zich bevindt, kunnen zij daarop inspelen. Wij geven kinderen een kans om zo groen en vrij mogelijk (op) te groeien.

3.4 De identiteit

De grote taak van jonge kinderen is het bouwen aan een eigen identiteit, omdat kinderen zelf actief en creatief in wisselwerking met anderen en de wereld om hen heen hun identiteit opbouwen. Hoewel kinderen vanuit hunzelf vele mogelijkheden hebben, is het onze taak om als volwassenen dit proces te begeleiden en kinderen zo optimaal mogelijk te laten ontwikkelen.

3.5 Drie pedagogen

De identiteit van kinderen komt mee tot stand, door ontwikkeling en begeleiding in de directe omgeving. De methode van Reggio Emilia wordt gesproken over drie pedagogen. De eerste pedagoog voor het kind zijn de andere kinderen in de groep. Dit in tegenstelling tot de traditionele opvatting dat dit alleen volwassenen zijn. Juist de verschillen tussen kinderen zijn de bouwstenen voor de ontwikkeling van ieder van hen; ze vormen de dynamiek van het proces. De tweede pedagoog zijn de leerkrachten en de derde pedagoog zijn de geboden ruimtes en materialen om hun eigen leerproces te ontwikkelen.

4 Gezond leefpatroon

4.1 Spelen en bewegen

Buiten spelen is fantastisch maar ook onmisbaar; dus dat doen we iedere dag. Kinderen kunnen er volop bewegen en lawaai maken; weer of geen weer. Buiten gebruik je je lichaam anders dan binnen en dat is heel goed voor de motorische en cognitieve ontwikkeling. Tevens vinden wij het heel belangrijk om kinderen kennis te laten maken met de natuur. Deze verbondenheid leert het kind vrij onbevangen de *natuur* ontdekken. Zodoende stimuleert dit de zintuigen, motoriek en sociale vaardigheden. Op deze manier proberen wij kinderen een bijdrage te laten leveren aan een duurzame toekomst. Bij de BSO kunnen kinderen kennis maken met anderen kinderen met talenten, behoeften en interesses. In de beslotenheid van een veilige groep bieden we ontzettend veel mogelijkheden aan leersituaties. De BSO is eigenlijk een soort mini-samenleving, waarin waarden en belangen worden gedeeld en uitgewisseld. Wij zijn ons sterk bewust van deze meerwaarde en geven die dagelijks vorm door te werken vanuit ons geloof in de kracht van ieder kind, van elke ouder en iedere medewerker. Op basis van deze visie en ons pedagogisch beleid bouwen we elke dag aan kwalitatief hoogstaande kinderopvang. Lekker in de natuur spelen hutten bouwen, klauteren op de klimtoestellen en sjouwen met zand en water; kinderen vinden het heerlijk om buiten te spelen. In hun fantasie wordt een glijbaan een tropisch eiland en het klimrek de boot.

4.2 Sportmiddag

Bij Amfiera hebben wij 1 keer per maand op een locatie een sportmiddag.

De sportmiddag wordt door een onbetaalde trainer gegeven. Deze trainer is uiteraard in het bezit van een VOG en is gekoppeld aan het PRK. De sportmiddag is bedoeld om kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar op de BSO te laten kennismaken met sport en bewegen. Zodoende kunnen kinderen op een laagdrempelige manier in contact komen met diverse sporten en ontdekken wat ze leuk vinden of waar hun talent ligt. Dit stimuleert de beweging en motoriek van het kind. De ervaring leert dat veel kinderen een talent en passie voor een bepaalde sport hebben gevonden, dan lid kunnen worden van een sportvereniging. Kinderen kunnen op deze manier een gezonde leefstijl ontwikkelen. Het speelplein nodigt kinderen uit om creatief te zijn en zich ook buiten motorisch, zintuiglijk en sociaal te ontwikkelen. De inrichtingsaspecten van uitdaging en veiligheid zijn in balans. Dat wil zeggen dat de buitenruimten verantwoorde motorische oefensituaties bieden, zodat kinderen leren omgaan met risico's, zelfvertrouwen opbouwen en hun eigen grenzen leren kennen.

4.3 Verantwoorde voeding

Bij Amfiera hanteren wij een voedingsbeleid met betrekking tot gezonde en verantwoorde voeding. Een gezonde opvang presteert immers beter. Kinderen op de BSO waar gezond wordt gegeten zitten lekkerder in hun vel, zijn minder snel en minder vaak ziek, voelen zich fitter en leren makkelijker. Wij eten altijd met elkaar aan tafel in een rustige omgeving. Dit is niet alleen gezelliger, maar kinderen eten verhoudingsgewijs ook minder dan wanneer ze individueel zitten of afgeleid zijn door bijvoorbeeld een tv scherm. Met het aanbod van meerdere soorten fruit op tafel, verleiden wij de kinderen om een gezonder keuze te maken. Op de groep krijgen de kinderen elke middag vers fruit met een beker water of ranja (laag suikergehalte) of warm of koude thee. Met de lunch krijgen de kinderen volkoren/tarwe (lichtbruin) brood en eventueel aangevuld met een volkoren cracker. Als beleg kunnen de kinderen kiezen uit (smeer)kaas, sandwichspread of 1 zoet beleg. Kortom voor ieder wat wils op een verantwoorde wijze.

5 Basisdoelen

5.1 Pedagogische basisdoelen

In de beleidsregels kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen is vastgelegd dat een pedagogisch beleidsplan ten minste een beschrijving moet bevatten van de wijze waarop de emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd, mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competentie worden geboden, en de wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt.

Marianne Riksen-Walraven beschreef vier pedagogische basisdoelen die van belang zijn voor de ontwikkeling van het kind. Al sinds haar studie psychologie aan de Nijmeegse universiteit raakte Marianne Riksen-Walraven enorm gefascineerd door de invloed van vroege sociale ervaringen op de ontwikkeling van het kind. Na langdurig onderzoek kon zij aantonen dat de responsiviteit van ouders op de dagelijkse interactie met hun kind van uiterst belang is in het eerste levensjaar. Het bleek een positief effect ertussen te hebben, wanneer er een verhoging van de responsiviteit plaatsvond met het kind. De exploratiedrang van de kinderen en hun vermogen om het verband te ontdekken tussen hun eigen gedrag en de gevolgen daarvan werd hierdoor gestimuleerd. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft Marianne Riksen-Walraven vier pedagogische basisdoelen tot uiting gebracht. Het pedagogisch beleid en de pedagogische handwijze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en dragen zorg bij aan de beste ontwikkeling van ieder kind. De pedagogische medewerkers staan open voor een goede en verzorgde pedagogische aanpak.

De vier basisdoelen:

- *Het bieden van emotionele veiligheid voor het kind;*
- *Het bieden van mogelijkheden voor de kinderen om persoonlijke competenties te ontwikkelen;*
- *Het bieden van mogelijkheden voor de kinderen om sociale competenties te ontwikkelen;*
- *Overdracht van normen en waarden*

5.2 Veiligheid & geborgenheid

Het gevoel van veiligheid in de kinderopvang wordt bepaald door de pedagogisch medewerker, de ruimte/omgeving en het contact met andere kinderen. Amfiera draagt er zorg voor dat de binnen- en buitenruimtes en speelmaterialen veilig en schoon zijn, dat er gezonde voeding en voldoende beweging wordt geboden voor alle kinderen. Er zijn regels en afspraken betreffende hygiëne en op het voorkomen van onverantwoorde risico's. Binnen onze opvang hebben we een actueel veiligheids- en gezondheidsbeleid opgesteld. Pm'ers zien toe op de veiligheid van kinderen binnen en buiten tijdens het spelen met materialen en met elkaar. Onmisbaar is een goede samenwerking met de school (leraren), ouders en andere basisscholen. Een goede ontwikkeling is de afstemming tussen de pedagogische aanpak thuis, op de basisschool en de opvang te bevorderen. Wij vinden het belangrijk dat ieder kind zich op zijn gemak voelt bij ons en met andere kinderen. In onze interactie met kinderen kijken en luisteren wij goed naar hen en stemmen ons handelen daarop af. In een emotioneel veilige omgeving durft een kind zichzelf, andere kinderen en nieuwe dingen te gaan ontdekken. Wij bieden dit in veilige locatie en zien erop toe dat dit gewaarborgd blijft. Emotionele veiligheid is voor kinderen een belangrijke voorwaarde zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Voor ons staat het bieden van emotionele veiligheid voor alles. Van daaruit stimuleren wij kinderen spelenderwijs te experimenteren, te ontdekken en ervaringen op te doen om zich zo te kunnen ontwikkelen tot unieke, zelfstandige en sociale mensen. Kinderen kunnen erop vertrouwen, dat zij daarbij altijd kunnen terugvallen op respectvolle en liefdevolle pm'er als een veilige baken. Wij kijken en luisteren met aandacht naar ieder kind en letten op non-verbale signalen. Wij leren kinderen kennen door (letterlijk en figuurlijk) dichtbij hen te blijven en te volgen of zij zich prettig voelen. Wij passen ons handelen aan op de behoefte van het kind zodat het zich fijn voelt bij ons. Wij spreken met kinderen op ooghoogte, letten op onze toon en houding. Wij proberen in te schatten wat een kind begrijpt en kan en houden hier rekening mee. Wij zorgen voor positieve aandacht en stimuleren positief gedrag. Tevens biedt de locatie veiligheid en geborgenheid: het spelmateriaal, de inrichting, aankleding zijn afgestemd op de leeftijdsgroepen en ontwikkelingsfasen van de aanwezige kinderen.

5.3 Ontwikkelen persoonlijke en sociale competenties

Kinderen kunnen vanuit zichzelf de wereld om zich heen verkennen en leren door te spelen en door nieuwe ervaringen. Kinderen hierin mogelijkheden aan te reiken is essentieel. Door in ons handelen oog te hebben en houden voor het individu in de groep bieden wij kinderen ruimte eigen ervaringen op te doen. We stimuleren kinderen spelenderwijs in zelfstandig worden. Zelf ontdekken en ook zelf doen, dit vergroot het zelfvertrouwen van kinderen. Waar nodig ondersteunen en stimuleren we kinderen, bewust een stap terug doen om hen ruimte te geven zelf hun grenzen te leren (ver)kennen is onderdeel hiervan. Kinderen kunnen zo ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen. Wij geven kinderen ruimte om dingen te leren en zelf op te lossen. We geven hen het vertrouwen dat zij het kunnen en bieden zo de mogelijkheid te ontwikkelen in eigen tempo, op eigen niveau en binnen eigen mogelijkheden. In onze interactie met kinderen zijn wij alert op verbale en non verbale signalen. Wij stimuleren positief sociaal contact, nemen het kind serieus en gaan met hen op positieve wijze in gesprek. We zijn ons bewust van onze voorbeeldrol. Zo kunnen we kinderen bijvoorbeeld leren rekening houden met elkaar en helpen weerbaar te worden.

Kinderen krijgen de kans zich sociale vaardigheden eigen te maken. We zijn trots op kinderen wanneer iets lukt of proberen en uiten dit. Kinderen komen binnen de BSO locatie in contact met meerdere kinderen. Hoewel de groepssamenstelling per dag wisselt, ervaren kinderen stabiliteit in deze contacten. Bijvoorbeeld met andere kinderen spelen kan er een nieuwe ervaring worden opgedaan, oftewel het kind kan lekker met een vriendje spelen waarbij het kind zich prettig voelt. Tijdens een vakantie opvang dag in de BSO, een groepsgenoot of bijvoorbeeld een kind van school tegen komen betekent vertrouwd zijn met elkaar en elkaar mogelijk sneller kunnen vinden in het spel. We zoeken voor en samen met de kinderen een evenwicht tussen vrij en georganiseerd spel. Kinderen leren door spelen, door zelf keuzes te maken in materiaal, activiteiten en spel. We betrekken hen bij dagelijkse gebeurtenissen en nodigen kinderen uit nieuwe ervaringen op te doen door hen nieuwe uitdagingen, activiteiten aan te reiken. Kinderen bepalen mee of we begeleiden, stimuleren of juist afstand houden en ruimte bieden. Bij BSO de Otter worden op verschillende momenten van de dag leeftijdsgerichte activiteiten aangeboden. Door gerichte activiteiten aan te bieden, bieden wij kinderen kansen hun vaardigheden in spel met leeftijdgenootjes uit te breiden. Zo organiseren en stimuleren we door samenvoegen samenspel. Het werken met voor kinderen herkenbare thema's kan voor extra inspiratie zorgen in het spel, voor zowel kinderen als pedagogisch medewerkers. Doordat ook de inrichting en aankleding van de ruimten meestal afgestemd worden op het thema, zorgen we voor herkenning bij kinderen, het werkt ondersteunend bij activiteiten buiten de eigen groep. Wij zijn ons ervan bewust dat zowel de non-verbale als de verbale taal een belangrijk 'instrument' is om elkaar te begrijpen: wij de kinderen, de kinderen ons en de kinderen elkaar. Zo heeft iedere vorm van taal onze bijzondere aandacht. In onze toon, in onze woorden, in verhalen lezen met en voor de kinderen, in benoemen van de dagelijkse dingen die wij doen, (helpen) verwoorden van ervaringen, (helpen) spreken, alert zijn op en uitleggen van non-verbale taal waar nodig. Zo leren de kinderen begrijpen wat er om hen heen gebeurt en leren zij 'taal' beheersen. Kinderen kunnen de verschillende speelplekken in de groepsruimte en ook andere ruimten van de locatie ontdekken. Zo raken zij vertrouwd met hun omgeving zodat zij optimaal kunnen spelen. We stimuleren dit en zorgen ervoor dat we kinderen hier in begeleiden.

5.4 De overdracht van waarden en normen

De wereld van kinderen wordt groter naarmate ze opgroeien; hun zelfstandigheid neemt toe. Ze gaan naar school, naar de sportvereniging, de BSO en leren al jong een mening te vormen en mee te praten. Kortom, ze maken deel uit van onze samenleving, samen met jou en met ons en met nog zo velen die ze in de loop van hun leven zullen ontmoeten, van wie ze leren en op wie ze reageren. Om goed aan de samenleving te deelnemen is het belangrijk dat kinderen de waarden en normen van de omgeving waarin zij leven leren kennen en zich eigen maken. BSO de Otter en hiertoe de mogelijkheid: zo gaan wij met elkaar om, zo gaan wij met onze omgeving om en dit zijn onze gewoonten en rituelen. Kinderen verkennen grenzen en willen weten wat van hen verwacht wordt. Iedere leeftijd verkent dit op eigen wijze. Wij bieden kinderen ruimte hierin te leren door ervaren zodat zij ontdekken wat grenzen zijn, zodat zij vanuit zichzelf de intrinsieke motivatie grenzen, als eigen gaan ervaren. Dit

doen wij door positief gedrag te belonen met complimenten en grenzen aan te geven wanneer kinderen niet wenselijk gedrag vertonen. Het aangeven van grenzen stemmen wij af op de leeftijd en op het begrip van kinderen. Zo leiden wij kinderen soms af, negeren soms gedrag, spreken kinderen soms aan op hun gedrag, leggen oorzaak en gevolg uit, etc. Wanneer een groep kinderen hiertoe in staat is, maken wij samen met de groep afspraken over bijvoorbeeld omgangsvormen, zodat zij zich verbonden voelen met de afspraken en elkaar kunnen helpen leren. Ons uitgangspunt is altijd een positieve benadering, kinderen krijgen kansen 'fouten' te maken en te leren. Wij leren van en met elkaar. Wij zijn ons bewust van de belangrijke rol die wij hebben in het uitdragen en voorleven van waarden en normen. Kinderen leren door zien, ervaren en gedrag nadoen van ons en elkaar.

6 De locatie

6.1 Vestiging

BSO de Otter is gevestigd in Basisschool de Hoeksteen te Nieuweroord. Wij hebben een eigen lokaal met een totale oppervlakte van ongeveer 55 m². Daarnaast mogen wij in overleg gebruik maken van de kleuterklas met een oppervlakte van ongeveer 90 m². Op het schoolplein zijn o.a. speeltoestellen, zandbak en een voetbalveld. Rondom het schoolplein is een omheining geplaatst en kunnen kinderen van alle leeftijdsgroepen daarom veilig en lekker ravotten bij het buitenspelen. De kinderen mogen onder toezicht van een pm'er buitenspelen op het plein en tijdens het gebruik van de opvang, zorgen wij ervoor dat eventuele risico's op verwonding van kinderen beperkt blijven. Buitenspelen sluit goed aan bij ons idee over gezond bewegen, waarbij wij effectief aandacht willen besteden aan een goede en gezonde leefstijl van kinderen.

6.2 De toegang

De ingang is bij de achterdeur van de school die alleen van binnenuit geopend kan worden. Kinderen kunnen opgehaald worden door iemand anders wanneer de pm'er hiervan op de hoogte is gesteld door één van de ouders. Daarbij kunnen en mogen de pedagogisch medewerker altijd om legitimatie vragen.

6.3 Doelgroep

BSO de Otter richt zich op de opvang voor kinderen van 4 tot 13 jaar, en wij zullen ons richten op de inwoners van het dorp Nieuweroord en de aangrenzende dorpen.

6.4 Buitenschoolse opvang

Bij BSO de Otter worden gemaakt van VSO vanaf 7:00 (of verlengde opvang vanaf 6.20) tot 8:30. De NSO begint vanaf 12:00 /14:00 uur tot en met 18:00 uur. Tevens kan er gebruik worden gemaakt van vakantieopvang. De vakantieopvang en marge dagen zijn altijd op onze locatie in Geesbrug. Wij zullen dus de groepen in beginsel in de vakantie gaan clusteren in onze locatie te Geesbrug.

6.5 Dagplanning op de buitenschoolse opvang

Ochtend		
06:50	Pm'er aanwezig op locatie	Locatie gereed maken aanwezig melden bij locatiemanager
07:00	Start voorschoolse opvang	Kinderen gaan rustig spelen
08:20	Kinderen klaar maken voor school	Stimuleren op zelf spullen op te ruimen
08:25	De bel gaat (CBS Hoeksteen)	Kinderen worden naar de klas gebracht
08:30	Locatie afsluiten	Ruimte opgeruimd en netjes achterlaten afmelden bij locatiemanager

Middag		
14:20	Pm'er aanwezig op locatie	Locatie gereed maken en aanwezig melden bij locatiemanager
14:30	Start naschoolse opvang	Kinderen mogen (vrij) spelen
15:00	Tafelmoment (eten en drinken)	Alle kinderen gaan met pm'er aan tafel, snijden fruit en gaan eten.
15:30	Gezamenlijk tafel afruimen	Spullen afwassen (of voor einde dienst)
15:35	Pm'er gaat met de kinderen naar buiten	Kinderen gaan buiten spelen.
16:35	Gezamenlijk weer naar binnen	Buitenruimte opgeruimd achterlaten
16:35-18:00	Binnenactiviteiten	Pm'er biedt activiteit aan of kinderen gaan zelf spelen (vrij spelen)
Vanaf 16:30	(regulier) Ophaalmoment	Kinderen worden opgehaald
17:30-18:00	Afsluiten locatie	Pm'er ruimt de locatie op en meldt zich af bij de locatiemanager

*Bijzonderheden:

- Schema is gebaseerd op maandag t/m vrijdag in de schoolweken.
- Dinsdag- en vrijdagmiddag sluit de school om 12:00 uur voor groep 1
- in de vakantie en/of studiedagen kunnen de tijden afwijken.

*Het schema dient slechts als voorbeeld en kan dus in de praktijk afwijken!

6.6 Basisgroep

De Otter bestaat uit een basisgroep met maximaal 15 kinderen en bij 16 kinderen of meer wordt er een tweede groep gemaakt en wordt er gebruik gemaakt van een 2^e ruimte (kleuterklas). De oppervlakte van onze ruimte is circa 55 m² en de kleuterklas circa 90m². De opbouw van de leeftijdsgroepen behouden dan zijn originele vorm van 4 tot 13 jaar. Indien nodig kunnen er 2 basisgroepen gecreëerd worden vanaf 8 kinderen per basisgroep van leeftijden 4 tot 8 jaar en 8 tot 13 jaar.

6.7 De wettelijke bepaling over de beroepskracht-kind-ratio

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk gelijktijdig aanwezige kinderen in de groep bedraagt:

- 1 beroepskracht per 10 aanwezige kinderen in de leeftijd vanaf 4 jaar tot 7 jaar.
- 1 beroepskracht per 11 aanwezige kinderen in de leeftijd vanaf 8 jaar tot 13 jaar
- In de categorie van 4 tot 13 jaar mag 1 beroepskracht tot en met 11 kinderen opvangen.

* De uitkomst kan mogelijk veranderen als de groepssamenstelling wordt aangepast.

6.8 Vier-ogen-principe

Bij kinderen van verschillende leeftijden in één groep wordt het minimale aantal beroepskrachten berekend met de rekentool op <https://www.1ratio.nl/bkr/#/>. De BSO heeft het vier-ogen-principe voor kinderen tussen 4 en 13 jaar als volgt uitgewerkt: er wordt gestreefd naar meer dan één pm'er die aanwezig is op de groep of 1 pm'er met een vrijwilliger. Pm'ers gaan altijd met z'n tweeën (of meer) op stap met de kinderen. Tevens lopen Pm'ers regelmatig onaangekondigd elkaars groepsruimtes binnen; juist op de momenten waarop de medewerker alleen op de groep staat. Dit kan bijvoorbeeld tijdens het openen/sluiten en de pauzemomenten. Dit wordt tevens gedaan door de leidinggevende van de locatie. Zij zorgen ervoor dat hun bezoek geen vast patroon aanneemt. Van binnenuit zijn de buitenspeelterreinen overzichtelijk en houdt degenen die binnen zijn toezicht op het buitenspelen. De pm'ers worden dagelijks ondersteund door stagiaires of beroepskracht in opleiding of vrijwilligers. Tijdens de haal en brengmomenten komen er voortdurend ouders binnen om hun kinderen te halen en overdracht te doen. De bedoeling van het vier ogen principe, is kans minimaal wordt dat de pm'ers zich alleen af kan zonderen met een of meerdere kinderen. Wanneer er één pm'er aanwezig is op de locatie i.v.m. pauzes, of omdat de beroepskracht kind ratio dat toelaat, dan is er vaak iemand anders aanwezig in het pand zoals een leerkracht of de schoonmaker.

6.9 Afnemen van extra (incidentele) dagen

Het is mogelijk om extra dagdelen af te nemen. We houden hierbij wel rekening met het wettelijk aantal toegestane kinderen ten opzichte van het aantal pedagogisch medewerkers.

6.10 Achterwachtregeling

Bij ziekte en of calamiteiten kan het helaas voorkomen dat een pm'er tijdelijk alleen op de groep staat. De achterwachtregeling¹ van Amfiera is conform het convenant kinderopvang. De achterwacht kan binnen het tijdsbestek van 15 minuten aanwezig zijn op de BSO locatie. De bezetting op de locatie is voldoende om de tijd te overbruggen voor de komst van de invalkracht. De achterwacht dient echter ook geregeld te zijn wanneer een pedagogisch medewerker alleen op een locatie werkt omdat de groepsgrootte dit toelaat, zonder af te wijken van de BKR. Amfiera heeft een achterwachtregeling opgesteld. Deze is in te zien in (te lezen op kwaliteit.amfiera.nl). Daarnaast is in de achterwacht op elke locatie inzichtelijk (planning/beheersysteem), zodat de pm'ers weten wie ze kunnen inschakelen in geval van calamiteiten en hoe de achterwacht te bereiken is. Voor de achterwacht geldt dat hij/zij binnen 15 minuten op de locatie aanwezig kan zijn.

6.11 BKR

Er wordt op de locatie de Otter in Nieuweroord niet afgeweken van de BKR.

Locatie de Otter is in de schoolvakanties en tijdens de sluitingsdagen van basisschool de hoeksteen dicht. De locatie wordt dan in Geesbrug samengevoegd met locatie de Bosuil.

In Geesbrug wordt wel afgeweken van de BKR. Afhankelijk van de grootte van de groepen kan de inzet van een PM'er per dag wisselend zijn. Bij BSO de Otter 1 kan op de volgende tijden worden afgeweken van de BKR: tussen 17.30 en 18.00 (Buitenschoolse opvang). In de schoolvakanties en tijdens sluitingsdagen van school gelden andere wettelijke regels, omdat we dan meer dan 10 uur per dag open zijn. Tijdens deze dagen mogen we 3 uur per dag afwijken van de BKR.

¹ Tijdens schoolvakanties wordt BSO de Otter geclusterd met Locatie De Bosuil in Geesbrug

Bij Locatie de Bosuil in Geesbrug kan op de volgende tijden van afgeweken worden: 07:30-08:15 uur en 17:00-18.00 uur Deze uren voor afwijkende inzet kunnen op de dagen van de week verschillen, maar zijn wel iedere week hetzelfde.

7 Wennen

7.1 Nieuw op de BSO

Kinderen hebben een bepaalde periode nodig om te wennen op de BSO. Er bestaat altijd de mogelijkheid om voorafgaand aan de plaatsing het kind alvast te laten oefenen. Wij laten kinderen altijd maximaal twee dagdelen wennen. Als jouw kind al op de school zelf zit, dan nodigt de pm'er in samenspraak met de locatiemanager van de BSO, wanneer er ruimte is, kinderen uit om alvast eens te komen spelen. Deze wendagen worden vooraf met jou besproken. Er tijdens het intakegesprek afspraken gemaakt over de manier waarop jouw kind gaat wennen op de BSO. Wij maken de afspraak om te wennen als het contract is ingegaan. Dit is een wettelijke richtlijn. BSO is altijd vrije tijd voor het kind. Wij zorgen voor een huiselijke, vertrouwde en veilige omgeving, waar het kind graag heen wilt. Je kind is vrij om te kiezen wat het wil doen: alleen of samen, meedoen aan een activiteit of zelf iets uitzoeken om binnen of buiten te doen. Wij zeggen altijd dat er veel mogelijk is; maar niks moet.

7.2 Het intakegesprek

Tijdens het gesprek maak je kennis met de pedagogisch medewerkers en het kind krijgt een eigen mentor toegewezen, deze is ook direct voor de ouders het vaste aanspreekpunt. Je krijgt alle informatie over Amfiera de Otter en de dagelijkse gang van zaken op de BSO. Samen met de pm'er worden de eventuele formulieren tijdens de intake ingevuld. Tijdens het intakegesprek stemmen we ook het wennen van je kind met je af. We geven tevens een rondleiding door de vestiging als je die nog niet gehad hebt.

7.3 De wenperiode

In de maand dat het kind vier wordt kan het naar de buitenschoolse opvang. Voor de meeste kinderen zal het voor het eerst zijn, dat zij én naar de basisschool én naar de BSO gaan. Het is dan ook niet voor niets dat er zorgvuldige afspraken worden gemaakt over de eerste periode waarin het kind nog moet wennen aan de nieuwe situatie. De meeste kinderen kunnen het wel aan om meteen een dagdeel te komen, andere kinderen hebben meer tijd nodig.

7.4 Als je kind moeite heeft met wennen

Met de ouders wordt tijdens het intakegesprek dan ook afgesproken dat zij in de eerste periode bereikbaar zijn. Dit betekent dat wij de ouders kunnen bellen en zij zo nodig hun kind eerder komen ophalen. Natuurlijk zal de pm'er zich flexibel opstellen om het plezierig te maken voor het kind, maar de emotionele veiligheid, het welbevinden van het kind, wordt altijd als uitgangspunt genomen.

8 Halen en brengen

8.1 Uit de klas halen

Tijdens de schoolweken worden kinderen door de pm'ers opgehaald uit de klas. Tijdens schoolvakanties bieden we opvang aan van 7.00 uur – 18:00 uur. De kinderen worden dan door hun ouders zelf naar de BSO gebracht.

8.2 Studiedagen vakanties van school

Bij BSO de Otter passen wij de openingstijden zoveel mogelijk -b.t. studiedagen van School- aan. Bij voldoende belangstelling (aanmelding van minimaal 5 kinderen) is de BSO op deze dag van 07.00 uur tot 18.00 uur geopend. Tijdens vakanties of op dagen dat er structureel minder kinderen zijn, kunnen groepen worden samengevoegd. Indien de maximale groepsgrootte het toelaat, kunnen volledig aanwezige basisgroepen structureel worden samengevoegd tot één groep waarbij in

principe één vaste pm'er aanwezig is. Het samenvoegen van groepen biedt voordelen t.o.v. het werken met groepen met minder kinderen in de schoolvakanties en schoolsluitingsdagen. Afhankelijk van het aantal kinderen dat de vakantieopvang heeft aangevraagd of het pakket met vakantie heeft gekozen, wordt er gekeken of vestigingen worden samengevoegd. Indien kinderen niet op de eigen vestiging wordt opgevangen in de vakantie, worden ouders hierover tijdig geïnformeerd door de locatiemanager. Het voordeel hiervan is dat er voor de kinderen meer speelmogelijkheden zijn en als door het samenvoegen twee of meer pm'ers op de groep werken. dan draagt het bij aan transparantie en veiligheid. Tevens kan tijdens de vakantie periode of op een studiedag de kinderen worden opgevangen op de BSO.

9 Kindvolgsysteem

9.1 Gebruik kindvolgsysteem

Het kind staat bij ons altijd centraal en om een zo optimaal mogelijke ondersteuning te kunnen bieden, maakt Amfiera gebruik van een zogeheten (digitaal) kindvolgsysteem van Konnect. Het kindvolgsysteem is veelzijdig maar ook overzichtelijk en geeft een goed overzicht voor zowel de pm'er als de ouder. Het systeem biedt een methodiek, die aan de hand van algemene richtlijnen en de ontwikkeling van de kinderen volgt. Het biedt aanknopingspunten voor het stimuleren van de ontwikkeling en tijdig ingrijpen bij een achterblijvende ontwikkeling. Tevens wordt het kindvolgsysteem gebruikt voor de tien-minuten gesprekjes met ouders.

9.2 Mentor

Elk kind heeft een eigen mentor en dit is altijd één van de vaste pm'ers van de groep van de kinderen. Zij volgt het kind heel specifiek, is aanspreekpunt voor jou als ouder en draagt zorg voor het welbevinden van het kind. De ouders/verzorgers kunnen de mentor altijd aanspreken als zij aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die zij met de ouders of verzorgers maakt, zoals bijvoorbeeld over slaapgewoontes en wat het kind wel of niet mag eten. Wanneer het kind mocht wisselen van groep dan wordt er extra aandacht besteed aan deze nieuwe situatie voor het kind. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind, zullen we wisseling van mentor tot een minimum proberen te beperken. Het is belangrijk dat ook ouders op de BSO zich gehoord voelen, zodat de verschillende leefwerelden van het kind (thuis, school en op de BSO) met elkaar verbonden worden. Daarom organiseren wij vaste momenten waarop wij met ouders in gesprek gaan over opvoeding en de ontwikkeling van hun kind. Denk hierbij aan de haalmomenten, ouderavonden, nieuwsbrieven en het jaarlijkse gesprek van de mentor met de ouders en het kind over zijn ontwikkeling op de BSO. Oudercontact vind in de eerste instantie plaats tijdens de haal- en brengmomenten. Daarnaast organiseren we ouderavonden en worden er nieuwsbrieven naar ouders verstuurd (minimaal twee maal per maand). Ook is er de mogelijkheid via de 10 minutengesprekken met elkaar te praten over het kind. Soms is het fijn om iets uitgebreider met elkaar te praten. Dan maken we een afspraak zodat we rustig met de ouder kunnen praten en wat langer de tijd hebben.

10 Democratie, gemeenschapszin en verantwoordelijkheid

De groep is een oefenplek voor democratie en een gemeenschap in het klein. We bespreken en organiseren zoveel mogelijk met de kinderen samen en zorgen ervoor dat ieder zich gehoord en gezien voelt. Zodat het echt hun veilige BSO is. In de groep werken we aan respect en interesse voor elkaar. We voeren gesprekken aan tafel, in grote en in kleine groepen. Praten over verschillen in normen en waarden en nodigen kinderen uit tot meedenken. We bespreken het belang van beleefdheidsvormen en we laten de kinderen de voordelen van samenwerken ervaren. Ook nemen we hierbij de krantenkoppen bijvoorbeeld mee. Zo ontstaat er een mooi beeld van hoe kinderen denken over prominente gebeurtenissen in de samenleving en hoe zij dit ervaren. In de groep werken we aan een gedeelde verantwoordelijkheid. Kinderen delen de zorg voor de ruimte en we verdelen taken in de groep (bijv. bij opruimen en eten klaarzetten). We proberen de kleuterruimte zo in te richten dat de BSO kinderen ook heerlijk kunnen spelen en dat het ook voor de kleuters vertrouwd blijft. Tevens dragen wij samen met zijn allen zorg voor de spullen in het kleuterlokaal, wat wij gebruiken ruimen wij ook weer op, en wel zo dat er de volgende dag weer makkelijk mee gewerkt kan worden en op de goede plek is opgeruimd. Als we kinderen verantwoordelijkheid willen leren nemen, dan is het belangrijk dat wij vertrouwen hebben in de kinderen en dat we hen laten ervaren dat fouten maken mag. Ook kinderen op de BSO leren met vallen en opstaan. We werken vanuit een cultuur van opbouwende feedback waar ook complimenten bij horen. De afspraken en regels maken we samen. Daarbij betrekken we alle kinderen, ook de kinderen die niet altijd op de voorgrond staan nodigen we uit te spreken, op een manier dat het voor hen veilig en vertrouwd is. We helpen kinderen te leren omgaan met conflicten en zelf/samen een oplossing te bedenken. We zijn alert op pestgedrag en proberen dat te voorkomen. We spreken kinderen aan op hun gedrag, en leren ze ook om dat bij elkaar

te doen. Daarmee vergroten we de weerbaarheid van kinderen. Bij pesten ondersteunen we kinderen om empathie te voelen voor degene die wordt gepest, verdiepen we ons in de “pester”, en bespreken we de gevolgen van het pestgedrag. Indien nodig kunnen we daar diverse methodieken bij inzetten (pestprogramma maken en allerlei (tegenwoordig populaire spelvormen op het gebied van het creëren van een krachtige samenhangende groep)

11 Acclimatiseren

11.1 Overgang naar de BSO

Voor kinderen die naar het basisonderwijs gaan, kan de overgang van de dagopvang naar de basisschool en buitenschoolse opvang een grote stap zijn. Waar mogelijk laten wij daarom meerdere kinderen uit een groep samen wennen. De kinderen die al enige tijd naar de BSO gaan, zullen hierbij betrokken worden, zodat nieuwe kinderen een hartelijk welkom wordt geheten. Zo doende kunnen ze prettig wegwijs gemaakt worden in onze BSO. Kinderen hebben een sterke band met hun ouders en wij vinden dat ouders zich ook prettig en op hun gemak moeten kunnen voelen bij de BSO. Ouders zijn daarom van harte welkom en dit geven wij vorm door bijvoorbeeld: de ouders de gelegenheid te geven om altijd even te blijven kijken of een spelletje doen met het kind.

11.2 Talenten kennen & ontwikkelen

Bij ontwikkeling van talenten gaat het erom dat de kinderen weten wat ze graag doen, zodat ze zichzelf verder kunnen ontwikkelen. We geven aan de kinderen een aanbod op vele gebieden: denk aan bijvoorbeeld: digitale communicatie, beeldende expressie, bewegen, sport, geluid, muziek, natuur en onderzoek. Samen spelen, samen leven en samen werken. We tonen interesse in de kinderen, praten met hen en observeren waar hun belangstelling ligt. We zorgen voor materiaal voor de cognitieve, lichamelijke en sociale en emotionele ontwikkeling. We bespreken de belangstellingen van de kinderen met elkaar en ontwikkelen een thema over activiteiten omtrent de ontwikkeling van kinderen. Om dit te kunnen realiseren, zorgt de pedagogische medewerkers ervoor dat ze goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingsfasen vanaf de basisschoolleeftijd. De kinderen hebben bij het ontwerpen van een thema een grote inbreng. Zo mogelijk geven wij de kinderen een actieve rol in het organiseren: wat gaan wij doen, wanneer, met wie en wat hebben we nodig etc. Het staat kinderen vrij om mee te doen aan activiteiten, wij proberen wel alle kinderen erbij te betrekken. De pedagogisch medewerkers houden wel in de gaten of ieder kind voldoende aanbod komt. Als een kind kiest voor een thema of activiteit, dan zullen wij het wel stimuleren om het af te maken.

12 Integrale kinderopvang

12.1 Werken in de kinderopvang

In de kinderopvang werken we met kinderen en maar ook hun ouders. Wij willen graag aansluiten bij wat een kind thuis meemaakt. Andersom is het ook fijn voor een kind, als ouders weten hoe de BSO-dag verlopen is en thuis hierop kunnen verder gaan. Daarom zorgen we voor een goede “overdracht” bij het halen en brengen van de kinderen en vragen wij ook aan ouders om ons te informeren. De mentor bespreekt met de collega’s hoe het gaat en voert met de ouders een evaluatiegesprek. Dit gebeurt jaarlijks en er kan tijdens gesprek gebruikt worden gemaakt van het kind-volg-systeem voor de ontwikkeling van het kind.

12.2 Samenwerking

BSO de Otter werkt nauw samen met CBS de Hoeksteen (Pricoh) en de leerkrachten. Wij bieden de mogelijkheid voor het halen en brengen van kinderen naar andere basisscholen. Voor de samenwerking met andere scholen geldt tevens dat we streven naar wederzijdse uitwisseling en een doorgaande (korte) lijn. Zodat we kunnen inspelen op wat er op school gebeurt en andersom natuurlijk. We zijn bekend met de pedagogische visie van de scholen en informeren de scholen over ons pedagogisch beleid. Wij zullen nauwlettend op de hoogte proberen te blijven m.b.t. thema’s en actualiteiten die op school spelen. Sommige kinderen krijgen huiswerk van school, daarom bieden wij op de BSO gelegenheid aan kinderen, om het huiswerk op de BSO af te maken. In overleg met kind,

school en ouder kunnen we daarover per kind afspraken maken. Het voordeel van een BSO in een school, is dat het de communicatie kort en sterker maakt en dat wij elkaar bij kunnen staan in geval van een calamiteit. Eén plek waar leerkrachten, pedagogisch medewerker(s) van de BSO en externe partijen doelgericht samenwerken om de kansen en leeromgeving voor kinderen optimaal te maken. Zo creëren we een sluitend (zorg)systeem en wordt de doorgaande ontwikkel-lijn in opvoeding en leren gewaarborgd.

13 De ontwikkeling van het kind

13.1 Het kind

Welbevinden geeft weer hoe een kind zich voelt. Kinderen die lekker in hun vel zitten, hebben plezier in de dingen die ze ondernemen en in elkaar. Ze genieten. Ze stralen vitaliteit, ontspanning en innerlijke rust uit. Ze stellen zich open en ontvankelijk op, zijn spontaan en durven zichzelf te zijn. Als we deze dingen zien bij een kind, weten we dat het kind lekker in zijn vel zit, dat zijn welbevinden goed is. Betrokkenheid geeft aan hoe intens een kind bezig is. Kinderen met een hoge mate van betrokkenheid zijn geconcentreerd, van binnenuit gemotiveerd en gedreven bezig met dingen. Ze willen liever niet stoppen met een activiteit. Welbevinden en betrokkenheid zijn eigenlijk de basisvoorwaarden om zich te kunnen ontwikkelen. Zit een kind lekker in zijn vel en is het betrokken bij de dingen die het doet, dan wil een kind ontdekken en ontwikkelt het zich. Dit ontwikkelen rangschikken we in verschillende gebieden (ontwikkelgebieden) waarover hieronder meer.

13.2 Ontwikkelingsgebieden

De ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 verloopt snel, er zijn grote verschillen tussen de jongste en oudste kinderen op de BSO. De 4-jarige gaat nog maar net naar de basisschool en de buitenschoolse opvang en de 11-jarige maakt al bijna de overstap naar het voortgezet onderwijs en begint soms al te puberen. De kern van de ontwikkeling van kinderen tussen 4 en 13 jaar is dat zij steeds zelfstandiger worden. De verschillende ontwikkelgebieden die hieronder genoemd worden, zijn niet los van elkaar te zien.

13.3 Motorische ontwikkeling

Kinderen worden groter, sterker en behendiger naarmate ze ouder worden. Ook hun evenwichtsgevoel ontwikkelt zich steeds verder. Fysiek kunnen ze daardoor meer, ze hebben volwassenen steeds minder nodig om in hun behoeften te voorzien. Een goede motorische ontwikkeling is een belangrijke voorwaarde voor de sociaal-emotionele ontwikkelen, het samen spelen. Kunnen meedoen met motorische spelletjes zoals klimmen, rennen en balspelen zijn belangrijk in het sociale contact

13.4 Sociale ontwikkeling

In deze periode krijgen kinderen steeds meer inzicht in zichzelf en in hun relaties met anderen. Als ze ouder worden, brengen ze minder tijd door met hun ouders en meer met andere volwassenen en leeftijdgenoten. Doordat hun wereld groter wordt, ontwikkelen ze zich ook sociaal verder. Ze leren zichzelf steeds beter kennen, ook buiten het eigen gezin. Ze ervaren hoe het er bij anderen thuis toegaat, ze vergelijken zichzelf met anderen, ze leren zich te verplaatsen in gevoelens van anderen, ruzies op te lossen en verschillen te overbruggen. Ze ontwikkelen hun geweten en krijgen inzicht in de waarden en normen van de samenleving waarin ze opgroeien.

13.5 Morele ontwikkeling

Dit gaat kort gezegd over het besef van goed en fout, de vorming van het geweten en de zelfregulatie van emoties. In deze leeftijdsperiode maken kinderen een sterke ontwikkeling door in het leren kennen en beoordelen van 'goed' en 'fout', kunnen hun emoties steeds beter zelf reguleren en hun eigen belangen een beetje opzij zetten om een conflict op een vriendschappelijke manier op te lossen.

13.6 Taal- en communicatieve ontwikkeling

De mens is een sociaal wezen. Communicatie en interactie zijn daarom cruciaal. Taal aanbieden en feedback geven op wat het kind zegt, blijven heel belangrijk. Het samenspel van een goed taalaanbod, het eigen taalvermogen van het kind en feedback van de omgeving zorgt ervoor dat een kind zijn taal steeds verder ontwikkelt. Uiteindelijk gaan kinderen taal niet meer alleen gebruiken voor het alledaagse leven, maar om de wereld verder te ontdekken en na te denken over allerlei morele kwesties.

13.7 ontwikkeling

Dit gaat kort gezegd over het besef van goed en fout, de vorming van het geweten en de zelfregulatie van emoties. In deze leeftijdsperiode maken kinderen een sterke ontwikkeling door in het leren kennen en beoordelen van 'goed' en 'fout', kunnen hun emoties steeds beter zelf reguleren en hun eigen belangen een beetje opzij zetten om een conflict op een vriendschappelijke manier op te lossen.

13.8 Cognitieve ontwikkeling

Cognitie is het begrijpen, weten en denken. Cognitieve ontwikkeling is dus het proces van leren en bestaat uit waarnemen en verwerken, denken, bewustzijn, aandacht en concentratie, taalbeheersing, verwerken van kennis en het algemene geheugen. De cognitieve ontwikkeling gaat hand in hand met de ontwikkeling van het brein. Kinderen krijgen meer kennis en steeds betere controle over hun aandacht en gedrag. Ze zijn niet meer zo gemakkelijk af te leiden. Ze kunnen beter focussen op de dingen waarmee zij bezig zijn en hun geheugencapaciteit groeit enorm. Hun hersenen worden geschikt om plannen te maken en om na te denken over hun eigen handelingen en de consequenties daarvan. Ook dat betekent dat kinderen naarmate zij opgroeien volwassenen steeds minder nodig hebben om hen te beschermen tegen gevaar of om hun leven te regelen. Kinderen gaan meer openstaan voor anderen, de invloed van andere leeftijdsgenoten wordt groter

13.9 Expressie en ontwikkeling

Kunst is altijd en overal, het maakt deel uit van onze wereld: muziek, dans, drama en beeldende kunsten. Het ontwikkelen van creativiteit draagt bij aan de zelfstandigheid en eigenheid van kinderen: ze leren op een andere wijze problemen op te lossen; out of the box te denken.

13.10 Virtuele wereld

Kinderen groeien op in een nieuwe, fascinerende wereld. Het virtuele milieu bestaat uit tv, mobieltjes, computer, tablet, internet, games etc. Dit is een virtuele wereld voor kinderen en niet een instrument maar een leefwereld, waar ze recht hebben om zich vrijuit te ontplooien. Het gaat dan niet alleen om bescherming, maar ook om genieten en ontdekken. Vrij kun je alleen zijn als je begrensd en beschermd bent, als je begeleid wordt in de stappen die je neemt, als je voorgeschoteld krijgt wat je aankunt. Kinderen tussen de 4 en de 8 jaar ontwikkelen zich door kennis te vergaren over de wereld. Zij doen dit door te ontdekken, vragen te stellen en eindeloos te observeren. Op basis van deze kennis worden verbanden gelegd. Het internet biedt in deze leeftijdsfase een kans om te zoeken en antwoorden te vinden. Daarmee neemt ook de noodzaak tot media- educatie toe: kennis is overal, maar niet altijd betrouwbaar. Het doen van spelletjes op de computer wordt als activiteit beperkt aangeboden, waarbij kinderen de tijd krijgen om de opgedane indrukken te verwerken. Kinderen tussen de 8 en de 10 jaar ontwikkelen met name hun cognitieve vaardigheden, maar ook op creatief en motorisch gebied nemen de vaardigheden toe. Spelend leren op de computer is voor kinderen vanzelfsprekend en kan een zinvolle aanvulling zijn op het schoolse leren. Kinderen tussen de 10 en de 12/13 jaar zijn bezig met de ontwikkeling van hun sociale identiteit: wie ben ik en wie zijn mijn vrienden, waar hoor ik bij? Lichamelijk bevinden ze zich in een groeispurt en hormonen maken zich klaar voor de pubertijd. De mogelijkheden die sociale media bieden sluiten aan bij deze ontwikkelingsstaken. Ook in deze periode is begeleiding belangrijk om te zorgen dat de morele ontwikkeling van kinderen niet overmatig bepaald wordt door het gebrek aan normen en waarden in het virtuele milieu. Daarnaast is het belangrijk om kinderen te leren over privacy en het gevaar van misbruik van gegevens.

13.11 Seksuele ontwikkeling

Vanaf 3 jaar weten kinderen of zij een jongen of een meisje zijn, vanaf ongeveer 6 à 7 jaar komt het besef dat meisjes later vrouwen worden en jongens later mannen. Kleuters gaan heel vanzelfsprekend om met hun eigen lijf en dat van anderen. Ze zijn nieuwsgierig en onderzoekend: nieuwsgierig naar hoe alles in elkaar zit, onderzoekend naar eigen en andermans lichaam. Bij het doktertje spelen bekijken ze elkaars lijf en voelen ze. Ze zijn zich daarbij nog niet bewust van wat volgens de volwassenen wel of niet hoort.

14 Interactie van de pedagogische medewerker

14.1 Pm'ers op de groep

De pm'ers vormen de basis omtrent de uitvoering van de pedagogische kwaliteit. Een goede interactie met kinderen en de pm'ers op de groep is van essentieel belang voor het welbevinden van kinderen. De belangrijkste voorwaarde voor de ontwikkeling van het kind. De pm'ers communiceren de hele dag en zullen zich dus bewust moeten zijn van de invloed van hun manier van communiceren op de kinderen en op haar collega's. De pm'ers zijn professioneel opgeleid en kunnen kinderen begeleiden, maar ook zij moeten dagelijks reflecteren op hun handelen en afstemmen met collega's. De vaardigheden waarover onze pm'ers beschikken om dit werk te volbrengen, staan hieronder uitgewerkt.

14.2 Emotionele ondersteuning bieden

De pm'er toont een warme belangstelling voor de kinderen en geeft hen emotionele steun wanneer zij die nodig hebben. Zij reageert over het algemeen tijdig en adequaat, zowel verbaal als non-verbaal, op de signalen van de kinderen en fungeert daardoor als veilige haven. Als zij niet onmiddellijk op een signaal kan reageren, laat zij in elk geval merken dat zij het heeft opgemerkt en zorgt ervoor dat er tijdig een meer volledige reactie volgt. De pm'er heeft geregeld oogcontact met kinderen en er wordt samen veel gelachen.

14.3 Respect voor de autonomie

De pm'er erkent en waardeert alle kinderen als individuen met hun eigen ideeën en perspectieven. Zij laat dit expliciet merken door de kinderen ruimte en tijd te geven om zoveel mogelijk zelf te doen en zelf keuzes te maken. Zij verwoordt het perspectief van kinderen en spreekt waardering uit voor hun ideeën. Zij staat toe dat de kinderen onderhandelen over dingen die zij willen. Respectvol omgaan met kinderen uit zich ook in vragen om medewerking van kinderen in plaats van hen te commanderen.

14.4 Leiding geven en structuur bieden

De pm'er structureert situaties, activiteiten en taken voor de kinderen zodanig dat zij ze kunnen overzien en met succes kunnen voltooien. Zij geeft tijdig aan wat zij van kinderen verwacht; wat waar en wanneer mag. Zij herinnert kinderen vriendelijk aan de regels als zij die overtreden. Zij stelt voldoende grenzen en doet dat ook tijdig zodat kinderen niet het gevoel krijgen dat zij voortdurend in overtreding zijn. Bij het corrigeren van kinderen biedt zij afleiding en alternatieven en geeft complimentjes voor successen. Zij is zich bewust van het feit dat kinderen van straf een naar gevoel krijgen en niet leren wat er van hen verwacht wordt. Daarom is zij meer gericht op het belonen van gewenst gedrag dan op het corrigeren van ongewenst gedrag, zodat de pm'er effectief en positief leiding kan geven aan kinderen.

14.5 Informatie en uitleg geven

De pm'er begeleidt op een vanzelfsprekende manier haar interacties met de kinderen met taal. Zij legt steeds uit wat er gaat gebeuren en wat zij doet, luistert naar en reageert op vragen van kinderen en verwoordt hun intenties en gevoelens als zij dat zelf (nog) onvoldoende kunnen. Zij praat niet alleen veel met kinderen, maar stemt wat ze zegt ook af op de interesse en het begripsniveau van de kinderen. Zij praat vooral met en niet tegen kinderen, de interacties hebben het karakter van een dialoog, waarbij de pm'er een adequate balans hanteert tussen luisteren en praten.

De pm'er gebruikt haar interacties met kinderen niet alleen om te communiceren, maar stimuleert ook het taalgebruik en taalbegrip van de kinderen. Zij moedigt hen aan om hun gedachten en gevoelens te verwoorden en biedt door haar goed afgestemde taalaanbod de kinderen de kans hun taalvaardigheid verder te ontwikkelen.

14.6 Interacties tussen kinderen onderling begeleiden

De pm'er reageert positief op positieve interacties tussen kinderen die zich spontaan voordoen. Daarnaast bevordert zij zelf actief positieve interacties tussen kinderen door een situatie te creëren die de kans op positieve interacties vergroot ofwel door kinderen actief op elkaar te richten en hen aan te moedigen tot positieve interacties wanneer zich daar een geschikte gelegenheid voordoet. Daarnaast begeleidt de pm'er kinderen bij het aangaan en oplossen van conflicten. Zij zal daarbij zoveel mogelijk als bemiddelaar optreden en kinderen de gelegenheid geven hun zienswijze te uiten en met elkaar oplossingen te bedenken.

14.7 Ontwikkeling stimuleren

De pm'er biedt extra stimulering van de persoonlijke competenties van de kinderen. Zij doet dit door de aandacht van kinderen op bepaalde dingen te richten, door nieuwe activiteiten of nieuw spel materiaal aan te bieden of ze te wijzen op nieuwe mogelijkheden van het spel materiaal. De pm'er stemt die stimulering goed af op de aandacht, het ontwikkelingsniveau en de toestand van de kinderen, waardoor zij de interesse van de kinderen prikkelt terwijl ze over-stimulering voorkomt.

15 Inrichting

15.1 Inrichting van de opvang

De groepsruimtes worden zodanig ingericht dat sfeer en uitstraling passen bij de visie van Reggio Emilia en bij de leeftijd van de kinderen. De indeling in activiteitenplekken is overzichtelijk en de verschillende activiteitenplekken zijn compleet ingericht en voor kinderen duidelijk herkenbaar. Dit draagt bij aan de emotionele veiligheid en de autonomie van kinderen: kinderen weten wat ze waar kunnen vinden en kunnen ook zelfstandig materialen pakken en gebruiken. Hoeken voor druk en rustig spel zijn van elkaar gescheiden zodat kinderen elkaar niet hoeven storen in hun spel. Er zijn plekken om alleen of juist samen te spelen in kleine of grotere groepen. De indeling en inrichting van de ruimtes wordt aangepast als de samenstelling van de groep of het pedagogische handelen daarom vragen. Op deze manier werkt de ruimte altijd ondersteunend aan het pedagogisch handelen. Ook bij de inrichting van de buitenruimtes wordt rekening gehouden met de leeftijden en ontwikkelingsbehoefte van de kinderen die er gebruik van maken. Er wordt altijd gezorgd voor gelegenheid tot grof motorisch- en sensorisch spel. De buitenruimte wordt zoveel als mogelijk uitdagend ingericht met mogelijkheden om te exploreren en te creëren. Ook buiten zijn er plekken om individueel en samen, rustig en druk te spelen. De op de groep aanwezige materialen zijn gevarieerd en dragen bij aan de verschillende ontwikkelgebieden zoals creativiteit, techniek, sport en beweging, toneel en muziek, natuurbeleving en milieu, lezen en media en koken. Er wordt gezorgd voor materialen die passen bij de leeftijd en uitnodigen tot exploreren en creëren. Sommige materialen lenen zich om alleen mee te spelen, andere nodigen juist uit tot samenspel. Kinderen worden betrokken bij de zorg voor materialen en leren zo spelenderwijs zorg te dragen voor hun omgeving. Schoonmaken en opruimen is leuk als je het samen doet.

15.2 Activiteiten

Bij het aanbieden van activiteiten wordt rekening gehouden met een evenwichtige verdeling tussen vrij spel en georganiseerde activiteiten, begeleid en onbegeleid spel. Tijdens vrij-spelmomenten krijgen kinderen de ruimte om hun eigen spel en spelgenootjes te kiezen, waarbij de pm'er betrokkenheid toont bij het spel en mogelijkheden aangrijpt om het spel te verdiepen of uit te breiden. Zowel in vakanties als tijdens schoolweken worden ontwikkelingsgerichte activiteiten aangeboden, waarbij kinderen een vrije keuze hebben of ze daaraan willen deelnemen. Bij Amfiera is er maandelijks op elke locatie een sportmiddag met een sportdocent. Deze sportmiddag is op sport en spel. Het doel van het de sportmiddag is, om kinderen hun sociale en emotionele ontwikkeling te

stimuleren. Daarnaast leren kinderen kennismaken met verschillende sporten. Zo ontwikkelen ze hun talent op een leuke en gezonde manier en tevens kunnen ze na kennis maken, eventueel lid worden van een vereniging naar keuzen. De opvang wordt daardoor nog leuker, gezonder en leerzamer voor kinderen. Ze leren door de verschillende sportvaardigheden en hoe ze moeten omgaan met winnen en verliezen. Naast de sportmiddag is er bij de locaties van Amfiera een workshop Acrylverven. Kinderen komen in aanmerking met (veilige) acrylverf waarmee ze bijv. een handafdruk van hunzelf kunnen maken. Maar bovenal laten wij de kinderen ontdekken en experimenteren. Denk bijvoorbeeld aan een bakje verf, A4 papier en water, om buiten lekker te gaan verven op een papiertje. Het gaat niet bij ons niet om het resultaat, maar om het proces en de ervaring van het verven.

16 Kwaliteitsbewaking

16.1 ZAT

Het borgen van kwaliteit bij Amfiera staat bij zowel de ontwikkeling van het beleid als de uitvoering daarvan altijd centraal. Binnen Amfiera is daarom een ZAT (zorg adviesteam) aanwezig en in het ZAT zijn de volgende personen betrokken:

- De directie c.q. bestuurders van Amfiera
- De locatiemanager
- Aandachtsfunctionaris huishoudelijk geweld en kindermishandeling
- De beleidsmedewerker
- De pedagogische coach

In zat heeft een ieder zijn eigen deskundigheid, waardoor we antwoord c.q. hulp kunnen geven aan pm'ers, ouders en/of andere deskundigen die vragen hebben over de zorg van kinderen. Het hoeft daarbij zeker niet altijd om een ernstig probleem te gaan, maar wel een probleem waarbij het nuttig is er samen met deskundigen van verschillende werkgebieden naar te kijken. Het zat adviseert en biedt hulp waar nodig, maar houdt tevens in de gaten of de geadviseerde aanpak ook het gewenste effect heeft.

16.2 Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld/Kindermishandeling

De aandachtsfunctionaris heeft een belangrijke rol bij de implementatie van de meldcode huishoudelijk geweld en kindermishandeling bij Amfiera. Ze Bewaakt de interne procedure m.b.t. huiselijk geweld en kindermishandeling en zorgt voor een kwalitatief goed verlopende procedure bij een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling. Tevens is zij het eerste aanspreekpunt bij vermoedens van huishoudelijk geweld of kindermishandeling. Ze adviseert omtrent de meldcode, het afwegingskader en de begeleiding van de eventuele melding. De aandachtfunctionaris maakt de meldcode bespreekbaar in bijv. de werkoverleggen en ziet er op toe op de naleving ervan. De aandachtsfunctionaris is zowel de consulent als gesprekspartner voor de pm'ers, die een geval van huiselijk geweld en kindermishandeling vermoedt op grond van eigen waarneming of door informatie van derden. Ze bespreekt samen met de betreffende pm'er over het gebruik van de meldcode en bemiddelen bij problemen of knelpunten. Ze volgt relevante ontwikkelingen (landelijk en regionaal) t.a.v. huiselijk geweld en kindermishandeling met jaarlijkse bijscholing. Ze brengt nieuwe medewerkers op de hoogte over de werkwijze bij Amfiera met betrekking tot huiselijk geweld en kindermishandeling

16.3 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Binnen Amfiera wordt gewerkt met de ‘Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling’ die is ontwikkeld voor de kinderopvang. Deze meldcode voldoet aan de door convenantpartijen opgestelde criteria. De meldcode is inzichtelijk via de website van de desbetreffende locatie.

16.4 Kinderen met zorg

Het kan zijn dat bij de aanmelding of bij het intakegesprek met ouders naar voren komt dat er extra begeleiding voor het kind nodig is. Er wordt voor de plaatsing zorgvuldig gekeken naar de mogelijkheden op de locatie. We gaan met de ouders en eventuele andere (externe) betrokkenen in overleg om te kijken of de opvang op de locatie past binnen onze mogelijkheden en aansluit bij wat het kind nodig heeft. We streven er naar om voor elk kind een opvangklimaat te creëren waarbinnen het zich optimaal kan ontwikkelen. Om ervoor te zorgen dat we continu aansluiten bij de behoefte van het kind stellen we een plan van aanpak op waarin we de opvang evalueren zodat we tijdig afspraken kunnen bijstellen. Wij werken samen met lokale opvoedinstanties en/of zorginstanties die we in samenspraak met ouders kunnen inschakelen om met ons mee te kijken. Tijdens de opvangperiode kunnen er zorgen ontstaan over het gedrag of de ontwikkeling van een kind. Deze zorgen worden door de pm’ers met ouders besproken zodat er samen gekeken kan worden wat nodig is voor het kind. Daarnaast bespreekt de pm’er de zorg rondom een kind altijd met de locatiemanager, dit kan bijvoorbeeld tijdens een groepsoverleg of een individueel overleg. Dit gebeurt meestal aan de hand van een ingevuld observatieformulier, ingevuld door de pedagogisch medewerker. Daarnaast kan de beleidsmedewerker geraadpleegd worden voor het beantwoorden van vragen en ondersteuning bij observaties. In verschillende gemeentes zijn er samenwerkingsverbanden tussen kinderopvangorganisaties en organisaties voor jeugd- en opvoedhulp. Binnen deze initiatieven worden pm’ers ondersteund in de begeleiding van een kind. Daarbij is het ook van belang om de zorg van de ouders en de opvang met elkaar af te stemmen. Zo ontstaat voor het kind de juiste balans en kan het vaak gebruik (blijven) maken van de reguliere opvang. Op de sociale kaart van de locatie staan alle externe instanties vermeld met wie wij kunnen samenwerken als wij vragen hebben over kinderen. Ook kunnen we ouders naar deze instanties verwijzen zodat zij daar hun vragen kunnen stellen en via deze instanties de nodige zorg kunnen ontvangen. We hebben een protocol “signaleren zorgkinderen”, dat de pm’er helpt bij het proces rondom de zorg voor een kind.

16.5 Pedagogisch coach/beleidsmedewerker

De pedagogisch coach/beleidsmedewerker heeft twee taken: de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid en het coachen van pedagogisch medewerkers bij hun werkzaamheden. De coaching wordt ingezet om observaties uit te voeren en pm’ers m.b.t. kinderen te begeleiden. Vanuit haar expertise heeft zij niet alleen een adviserende, maar ook een doorverwijzende en begeleidende functie richting de professionele hulpverlening. Door inzet van een pedagogisch coach wordt de kwaliteit van de pm’ers in hun werk gestimuleerd. Een pedagogisch coach zal de medewerkers coachen bij de dagelijkse werkzaamheden. De pedagogisch coach stimuleert pm’ers effectief en begeleidt in de kwaliteit van hun pedagogisch handelen. Maar ook begeleiding bij het maken van een persoonlijk trainings-/scholingstraject. Kortom een coach voor professionele en persoonlijke ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers.

Kernwaarde van de pedagogisch coach/beleidsmedewerker:

- *Pm’ers zijn autonoom en hebben een eigen verantwoordelijkheid*
- *Coachen is vrijwillig, maar niet vrijblijvend*
- *De pm’ers en de coach zijn gemotiveerd*
- *De focus is positiefzelfbeeld en toekomstgericht*
- *Coachen is werk gerelateerd en praktijkgericht*
- *Bewaken en het invoeren van pedagogische beleidsvoornemens*
- *Zorg dragen dat iedere medewerker werkt met de zelfde visie binnen Amfiera*

16.6 De Inspectie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen

De GGD inspecteert in opdracht van de gemeente jaarlijks alle locaties of er kwalitatief goede kinderopvang wordt geleverd. Hierbij wordt gekeken of er voldaan wordt aan de kwaliteitseisen op het gebied van ouderinspraak, personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, groeps grootte en beroepskracht-kind-ratio, pedagogisch beleid en pedagogische praktijk en klachten. De locatiemanager stuurt de oudercommissie het definitieve inspectierapport, voor ouders is het rapport inzichtelijk middels de website van de locatie.

16.7 Risico inventarisatie veiligheid en gezondheid

De locatiemanager neemt elk jaar een risico-inventarisatie af op het gebied van veiligheid en gezondheid. Op basis hiervan wordt gekeken welke aandachtspunten er zijn op een locatie. Er wordt door de locatiemanager een plan van aanpak gemaakt. Vanuit deze inventarisaties worden er werkafspraken opgesteld voor de locatie.

16.8 De brandveiligheid

Amfiera voldoet aan de brandveiligheidseisen zoals die vermeld staan in de gemeentelijke verordening. Aanvullend op deze eisen is er een calamiteiten- en ontruimingsplan. Jaarlijks wordt het calamiteiten- en ontruimingsplan besproken en indien nodig wordt het plan bijgestuurd. Ook wordt er jaarlijks een ontruimingsoefening met de school gehouden. De inhoud van de E.H.B.O.-trommel staat vermeld op een lijst. De pm'ers op de locatie zijn verantwoordelijk voor de compleetheit van de inhoud. Alle pm'ers hebben kinder-E.H.B.O. gevolgd. Op elke groep hangt een zogenaamde gifwijzer, het alarmnummer en nummer van spoedeisende hulp. Krijgt het kind een ongelukje op BSO dan nemen we meteen contact op met de ouders en/of zoeken we meteen hulp bij huisarts of eerste hulp van het ziekenhuis. De casus dient vastgelegd te worden op een ongevallenregistratieformulier.

16.9 Protocollen

Naast dit pedagogisch beleid zijn er protocollen, handreikingen of richtlijnen opgesteld om de veiligheid en gezondheid van de kinderen op de locatie te waarborgen. Hieronder worden de belangrijkste genoemd, deze zijn in te zien via de tablet in onze Cloud.

16.10 Voeding en beweging Voedingsbeleid

Wij volgen de richtlijnen van het voedingscentrum bij de maaltijden en tussendoortjes. De afspraken rondom voeding zijn vastgelegd in de richtlijnen voeding en beweging. Hierdoor kunnen medewerkers de juiste voedselkeuze maken en voldoende bewegingsactiviteiten aanbieden aan kinderen die de opvang bezoeken. Voor traktaties en feesten is een handreiking opgesteld. De richtlijn en traktatietips zijn inzichtelijk via de website van de locatie.

16.11 Protocollen

Naast dit pedagogisch beleid zijn er protocollen, handreikingen of richtlijnen opgesteld om de veiligheid en gezondheid van de kinderen op de locatie te waarborgen. Hieronder worden de belangrijkste genoemd, deze zijn in te zien via de tablet in onze Cloud. M.b.t. uitstapjes in de vakanties, gebruiken de pm'ers het hiervoor bestemde protocol. De standaardwerkwijze in het protocol is beschreven, om de risico's rondom veiligheid en gezondheid van kinderen tijdens uitstapjes te beperken.

16.12 Toediening geneesmiddelen

Medicijngebruik is bij kinderen een verantwoordelijke zaak. Alleen met een door ouders getekende verklaring is het in speciale gevallen mogelijk dat er tijdens de opvang medicijnen toegediend worden. Na het invullen van het formulier lever je deze in bij de pm'er van de groep. Samen met de pm'er bespreek je het formulier en tot slot wordt om een handtekening gevraagd.

17 Gezondheid en hygiëne

17.1 De hygiëne op locatie

Onder hygiëne verstaan we de zorg voor het in stand houden van de gezondheid. Vaak wordt over het voorkomen van infectieziekten gesproken, maar hygiëne gaat verder. Te denken valt aan een goede voeding, geregelde lichamelijke verzorging, gezonde beweging, ontspanning en rust.

Goede hygiëne op de BSO voorkomt dat zich bacteriën verspreiden of dat daar groei van bacteriën plaatsvindt. De persoonlijke hygiëne van de pm'er is dan ook erg belangrijk, vandaar onze eigen kledingcode; goede uiterlijke verzorging, handen wassen voor en na het eten. Gebruik van plastic handschoenen bij diarree en bloed. Persoonlijke hygiëne moet bij kinderen aangeleerd worden. De pm'ers hebben daarin een belangrijke taak.

17.2 Hoofdluis

Indien er bij een kind hoofdluis is geconstateerd, vragen wij de ouders dit direct te melden op de groep en met de behandeling te starten. Op de andere groepen (dagopvang groep) zal worden aangeplakt dat er hoofdluis is geconstateerd, zodat de ouders van de andere kinderen hier ook alert op kunnen zijn. Tijdens de periode dat er hoofdluis geconstateerd is maken wij gebruik van luizenzakken. Ieder kind heeft dan een eigen luizenzak, die de gehele jas beschermt zodat de hoofdluis geen kans heeft zich verder te verspreiden.

18 Omgaan met pestgedrag

18.1 Pesten

Pesten of ruzie maken moeten niet met elkaar worden verward. Wanneer kinderen met elkaar ruzie maken dan hoeft dat niet leuk te zijn, echter de partijen zijn aan elkaar gewaagd. Er is geen sprake van een machtspositie. Bij pesten is dat wel het geval. Pesten komt helaas overal voor. Op school, thuis en ook binnen de kinderopvang. Het is een onderwerp dat wij onder ogen zien en dat op onze BSO niet onbesproken mag blijven. In alle leeftijdsgroepen wordt helaas gepest. In ons protocol wordt aangegeven hoe we met pestgedrag willen omgaan, welke regels gelden binnen Amfiera en welke maatregelen er zullen worden getroffen als het pesten niet ophoudt. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een heel bedreigende manier. Het pesten heeft een terugkerend karakter. Pestgedrag op een directe manier is een kind een bijnaam geven, beledigen, bezittingen afpakken, schelden en schreeuwen tegen het slachtoffer, treiteren en/of lijfelijk geweld. Er kan ook gepest worden op een indirecte manier bijvoorbeeld door een persoon te isoleren en/of buiten te sluiten.

18.2 Het pestprotocol

De veiligheid te waarborgen voor alle kinderen binnen Amfiera, zodat zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken zodat kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop kunnen aanspreken. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen dat wil zeggen kinderen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), pm'ers en de ouders/verzorgers. Het onderwerp "pesten" zal regelmatig met de kinderen en pm'ers worden besproken. Pesten moet gestopt worden om voor iedereen een veilig klimaat te creëren. Wanneer pesten toch optreedt dan zullen pm'ers in staat moeten zijn om dit te signaleren. Pm'ers zullen op de hoogte moeten zijn van de regels en afspraken rondom pesten. Als blijkt dat de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, is inschakeling van leidinggevende nodig. Zij zal het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en verder adviseren.

18.3 Omgaan met pestgedrag

Binnen Amfiera hebben we algemene gedragsregels. Na elke vakantieperiode worden de algemene gedragsregels opnieuw onder de aandacht gebracht bij de kinderen. Medewerkers hebben een voorbeeldfunctie. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar wederzijds respect is. Agressief gedrag van (pedagogisch) medewerkers en ouders/ verzorgers worden niet geaccepteerd. Medewerkers

horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen, met in achtneming van het pestprotocol.

18.4 Plan van aanpak voor het pestgedrag

Het stappenplan geeft stapsgewijs weer wat er gebeurt, in welke situatie om het pestgedrag te stoppen. Naar mate het aantal stappen toeneemt, zal ook het effect van de maatregel toenemen. Onderstaand wordt het stappenplan met de daarbij behorende maatregelen vanuit de organisatie concreet weergegeven.

Stappenplan

- Stap 1 Als eerste zoeken kinderen samen naar een oplossing
- Stap 2 Als een van de kinderen het niet kan oplossen (verliezer of zondebok wordt) dan kan deze het probleem voorleggen aan de pedagogisch medewerker
- Stap 3 De pm'er brengt beide partijen samen voor een verhelderinggesprek.
- Stap 4 Bij herhaling van pesterijen, tussen dezelfde kinderen, volgen er concrete maatregelen. Bij het pestgedrag neemt de pm'er duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met het kind dat pest. De naam van de pester wordt genoteerd. Iedere melding wordt geregistreerd en hierbij omschrijft de pm'er de toedracht (fase I)
- Stap 5 Bij de derde melding/registratie worden de ouders op de hoogte gebracht van het pestgedrag (fase II). In dit gesprek met de ouders/verzorgers wordt nadrukkelijk hun medewerking gevraagd om het pestgedrag te stoppen. In extreme gevallen behoudt Amfiera zich het recht voor om de pester te verwijderen van opvang en het contract te beëindigen (fase III).

*Indien men het oneens is met de handelwijze welke voortvloeit uit het bovenstaande protocol, kun deze persoon zich wenden tot onze interne en externe klachtenregeling (geschillencommissie; klachten loket kinderopvang)

18.5 Begeleiding

Medeleven tonen en luisteren; hoe en door wie wordt er gepest. Nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Het kind laten inzien dat je op een andere manier kunt reageren en nagaan welke oplossing het kind zelf wil. Sterke kanten van het kind benadrukken. Het gepeste kind niet over-beschermen. Tips voor het begeleiden van de pester: Praten; zoeken naar de reden van ruzie maken/pesten. Laat inzien wat het effect is van zijn/haar gedrag. Excuses laten aanbieden. Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen. De stop- eerst-nadenken-houding. Contact tussen ouders en de BSO, elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind, wat is de oorzaak van het pesten? Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen, huisarts, GGD.

18.6 Algemene gedragsregels

Doe niet bij een ander kind, wat je zelf ook niet prettig vindt! Kom niet aan een ander als de andere dat niet wil. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden. Als je boos bent ga je niet slaan, schoppen, krabben. Probeer eerst samen te praten. Na het praten kun je ook weer vergeven en vergeten. Ga anders naar de pedagogisch medewerker. Niet: zomaar klikken, wel: aan de pm'er vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt. Vertel de pm'er als jezelf of een ander gepest wordt. Uitlechten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed. Zit niet aan spullen van anderen. Luister naar elkaar. Iemand niet op het uiterlijk beoordelen. Opzettelijk iemand pijn doen, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.

19 Oudercommissie

Er is op dit moment hebben wij 2 leden voor de OC. Deze overlegt een aantal keer per jaar met de locatiemanager over het interne beleid op de BSO. Het gaat daarbij om zaken als de uitvoering van het pedagogisch beleidsplan, voedingsaangelegenheden en de Risico- Inventarisatie Veiligheid en Gezondheid (RI) De oudercommissie heeft op deze zaken adviesrecht. Daarnaast is de oudercommissie soms betrokken bij het organiseren van ouderavonden en feesten. Aanmelden of informatie opvragen kan via de website bij het kopje oudercommissie.

20 Evaluatie en klachtenprocedure

20.1 Klanttevredenheidsonderzoek

Om onze dienstverlening voortdurend te kunnen toetsen en te verbeteren houden wij jaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek. Daarnaast wordt ouders op verschillende momenten gedurende de opvang van een kind gevraagd naar hun bevindingen, meestal vanuit de BSO waar het kind geplaatst is.

20.2 Klachtenprocedure

Een goede en zorgvuldige klachtenprocedure is in ieders belang. Wij hebben daarom een interne en externe klachtenprocedure voor ouders opgesteld, die via de website beschikbaar is voor ouders of opgevraagd kan worden bij de locatiemanager. Hoewel een klacht altijd direct ingediend kan worden via het formulier op de website, raden wij ouders in het algemeen aan om situaties, waarover zij niet tevreden zijn, te bespreken op de plaats waar de klacht zich afspeelt en/of met de persoon om wie het gaat. Dat kan een pedagogisch medewerker, een locatiemanager of iemand van de klantenservice zijn. Een rustig gesprek kan vaak al veel oplossen. Zijn ouders na deze eerste stap niet tevreden, dan kunnen zij alsnog een klacht indienen. Klachten kunnen ook altijd direct worden voorgelegd aan de geschillencommissie. Wij zijn aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang.

21 Vertrouwenspersoon

Voor ouders die advies willen inwinnen alvorens een klacht neer te willen leggen of wanneer niet duidelijk is bij wie de klacht neergelegd moet worden, is een vertrouwenspersoon aangesteld. De vertrouwenspersoon is J.G.R van Mourik. Voor meer informatie rondom al deze zaken kunnen ouders bij de locatiemanager of de website van de locatie terecht.

22 Personeel

22.1 Vaste pedagogisch medewerkers

Elke groep beschikt over vaste en vertrouwde pedagogisch medewerkers. Bij afwezigheid door vakantie en/of ziekte worden zij zoveel mogelijk vervangen door collega's of bekende invalkrachten. Ook in de vakantieperiode is minimaal 1 vaste pm'er aanwezig op de groep. Alle medewerkers, inclusief invalkrachten, beschikken over een erkend diploma voor het werken in de kinderopvang en een verklaring omtrent gedrag. Ouders worden via de nieuwsbrief geïnformeerd over wijzigingen m.b.t. personeel.

22.2 Opleidingseisen

De kwalificatie-eisen voor pm'er kinderopvang en buitenschoolse opvang liggen vast in de cao-kinderopvang. De opleidingen die daarin voor de kinderopvang (0 tot 4 jaar) worden genoemd zijn automatisch ook toereikend om op de buitenschoolse (4 en met 12 jaar) te werken. Daarnaast worden er in de cao opleidingen genoemd die specifiek geschikt zijn om te werken op een BSO.

24 Beroepskrachten in opleiding

24.1 PMIO & Stagiaires

Wij bieden PMIO en stagiaires graag de mogelijkheid om beroepservaring op te doen. Het aandeel van het aantal PMIO en stagiaires dat wordt ingezet is niet groter dan een derde van het personeelsbestand aan pm'ers op de BSO. Daarnaast kunnen PMIO en stagiaires worden ingezet als extra ondersteuning. Stagiaires worden ingezet als een aanvulling van pedagogische medewerkers en worden niet gebruikt als vervanging. De voorwaarden waaronder zij mogen worden ingezet als pm'er zijn in de cao uitgewerkt. De PMIO houdt rekening met het pedagogisch beleid en wordt begeleid met haar taken. De stagiaires worden begeleid door een werkbegeleider, die tevens als pm'er werkzaam is op dezelfde groep. Naarmate de stage vordert, mogen PMIO en stagiaires steeds meer werkzaamheden uitvoeren. Eerst onder begeleiding en later (meer) zelfstandiger. Dit gebeurt altijd onder toezicht van een gekwalificeerde pedagogisch medewerker. Stagiaires en PMIO worden ondersteund bij de verzorging van de kinderen en bij activiteiten. Onze pm'ers blijven wel altijd(eind)verantwoordelijk. De stagiaires en stagebegeleider bespreken structureel het opleidingstraject en de opdrachten. De mate waarin een stagiaire ondersteuning mag bieden, wordt bepaald door de opleiding en het niveau van de opleiding, die is behaald. Onder begeleiding doet de stagiaire actief mee aan het dagprogramma. De begeleider bepaalt in leerjaar 2 of 3, of een stagiaire zelfstandig verantwoordelijk kan zijn over een aantal kinderen op een groep. Bij activiteiten zoals muziekworkshop of een dagje uit, maken wij gebruik van (extra) vrijwilligers. Deze zijn altijd onder toezicht van een pedagogische medewerker, bovendien is elke vrijwilliger van Amfiera in het bezit van een geldige VOG en gekoppeld in het personenregister. Tevens kan een vrijwilliger ingezet worden voor het vervoer van de BSO kinderen voor het ophalen en brengen naar meerdere scholen. Vrijwilligers worden begeleid door de pm'er en eventueel ondersteund door bijvoorbeeld een cursus EHBO. Een vrijwilliger is een extra kracht en wordt niet als vervanging gezien.

24.2 Verwachtingen

De stagiaire krijgt een proeftijd van een maand, hierbij wordt gekeken naar de inzet en het functioneren. Indien blijkt dat de stagiaire niet goed functioneert of niet past bij Amfiera, zullen wij de overeenkomst beëindigen. In de eerste 2 weken verkent de stagiaire de beleidstukken en informatie van de BSO door. Hiervan wordt een verslag gemaakt en daarom wordt in deze periode nog niet gewerkt met kinderen. Een stagiaire zal het hele jaar op dezelfde dagen/tijden lopen en draait daarom mee in het dagritme en voert de werkzaamheden uit dat past bij het opleidingsniveau. De stagiaire heeft nog geen verantwoordelijkheden voor de kinderen, maar heeft uiteraard wel verantwoordelijkheden over haar eigen leerproces. De stagiaire mag nooit alleen op de groep staan. Niet alleen openen of sluiten of medicijnen toedienen. De stagiaire staat altijd onder toezicht van een pedagogisch medewerker. Van een stagiaire wordt verwacht dat deze veilig en hygiënisch werkt.

25 Nawoord

In dit pedagogisch beleid hebben wij omschreven wat onze visie is op buitenschoolse opvang en hoe deze is uitgewerkt in visie op buitenschoolse opvang en hoe deze is uitgewerkt in pedagogische doelen. Vervolgens hebben we aangegeven hoe wij die doelen willen bereiken, waarbij de pedagogisch medewerkers een essentiële rol vervullen. Ook hechten wij veel waarde aan het contact en de samenwerking met ouders. Wij beiden houden ons immers bezig met de opvoeding en verzorging van het kind. Dit leidt tot een gedeelde verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling, het welbevinden en de betrokkenheid van het kind. Het pedagogisch beleid wordt elk jaar geëvalueerd. Ontwikkelingen in de maatschappij, nieuwe inzichten of signalen vanuit de kinderopvang kunnen aanleiding zijn dit beleid te herzien.